

Všeobecná anthroposofická spoločnosť

Všeobecná antropozofická spoločnosť

2005/2006

Goetheanum

3	Úvodní článek
Anthroposofická společnost	
4	K tématu roku 2006 / 2007
4	Anthroposofická společnost v Rumunsku
5	Vývoj členství
Svobodná vysoká škola pro duchovní vědu	
6	Všeobecná anthroposofická sekce
7	Přírodovědná sekce
7	Matematicko-astronomická sekce
8	Lékařská sekce
8	Pedagogická sekce
8	Sekce slovesného a hudebního umění
9	Sekce pro krásné vědy
9	Zemědělská sekce
10	Sekce mládeže
10	Sekce sociálních věd
11	Sekce výtvarných umění
Goetheanum	
12	Eurytmická skupina při Goetheanu
12	Události v Goetheanu
13	Vybrané akce
14	Finanční zpráva
16	Kontakty a adresy

Impressum

Vydavatel: Všeobecná anthroposofická společnost.

Text a interview: Wolfgang Held (Všeobecná anthroposofická společnost: Bodo v. Plato, Robin Schmidt, Heinz Zimmermann; Matematicko-astronomická sekce: Oliver Conradt; Sekce pro krásné vědy: Martina Maria Sam; Finanční zpráva: Cornelius Pietzner).

Redakce: Wolfgang Held, Bodo v. Plato.

Grafická úprava: Christian Peter, Parzifal Verlag (CH).

Do češtiny a slovenčiny přeložili: Karel Dolista, Mária Neurathova

Tisk: Kooperative Dürnau (DE).

Editoriál

Milí členové a přátelé Anthroposofické společnosti,

Anthroposofická společnost roste. To se netýká ani tak počtu jejích členů, jenž v posledních letech – s výjimkou mimoevropských zemí – zůstává nadále stejný, jako spíše její povahy. Co nabylo na rozměrech, je lidsky-duševní mnohotvárnost, duchovní touha a vloha jejích členů. Tím, že každý, kdo je dnes činný v Anthroposofické společnosti, vnáší do této společnosti stále více ze svých zkušeností a možností z tak rozličných kulturních horizontů a všech světadílů, stávají se život a formy práce v ní velkorysejšími a mnohotvárnějšími.

I když tento vývoj vyvolává neustálou a někdy znepokojující změnu v životních formách naší společnosti, zdá se nám, že v těchto změnách spočívá aktuální životní nerv anthroposofického života. V představenstvu a v kolegiu Vysoké školy při Goetheanu bychom chtěli v této situaci především posilovat jádro anthroposofické činnosti, aby přítomnost, která nás všechny rozdílným způsobem proniká, mohla být skutečně oplodňována anthroposofickými myšlenkami a iniciativami – ve Svobodné vysoké škole pro duchovní vědu, v četných skupinách a pobočkách světové společnosti stejně jako v různých zařízeních a ve veřejném životě. Tím se cítíme spojeni s Rudolfem Steinerem, protože tak jako on čerpal z vnímání přítomnosti, z chápání své doby a soucítění s ní, může právě dnes velmi mnoho vyrůstat ze zpřítomňované anthroposofie ve společnosti a ve světě.

Snad dnes otázka po anthroposofii kulminuje v naší připravenosti a schopnosti tvořit rovnováhu mezi dvěma směry: jednak vnášet do naší komplikované přítomnosti ducha z anthroposofické práce, jednak v této tak rozporuplné přítomnosti objevovat a posilovat onoho ducha, který nese důstojnou lidskost. Oba směry vyžadují, abychom se v naší době na místě, kde jsme, učili duchy rozlišovat. Tím bude každý jednotlivec moci vnášet něco nezaměnitelného do života Anthroposofické společnosti a přispívat k obohacení mnohotvárnosti v členstvu.

Při svých cestách a návštěvách v různých částech světa vnímáme rostoucí potřebu nepovažovat tuto naši na protiklady bohatou mnohotvárnost uvnitř společnosti, ani za podnět k rozmršcům, ani za příležitost ke cvičení všeobecné tolerance, nýbrž ji především souhlasně přijmout a pak hledat plodný společný pohled – každý pokus, každý třeba jen maličký úspěch tímto směrem dává viditelně růst síle vyzařující z Anthroposofické společnosti.

Tato zpráva Všeobecné anthroposofické společnosti vychází poprvé v sedmácti jazycích, děje se tak proto, abychom o trochu více dostáli reálné skutečnosti naší společnosti a umožnili pokud možno co nejvíce členům alespoň v této podobě účast na dění v celosvětové společnosti, v sekcích Vysoké školy a v Goetheanu.

*Za představenstvo Goetheana,
Bodo v. Plato*

ANTHROPOSOFICKÁ SPOLOČNOSŤ

K téme roka 2006 / 2007

Kolobeh roka – cesta k rozvoju „myslenia srdcom“

Svet a blížni sa nám dnes stali cudzími do takej miery, že sú už sotva možné stretnutia bez súčasnej snahy o porozumenie. Porozumenie niečomu cudziemu vyžaduje schopnosť vcítania a ostrosť myslenia rovnako ako námahu, vyžaduje angažovanie celej osobnosti. Od veľkej vonkajšej perspektívy myslenia k meditatívnej praxi (Téma roku 2003/2004: Matamorfozy kozmickej inteligencie a utváranie vnútornej kultúry) sa náš zrak v poslednom roku obracal k rozšíreniu myslenia, v ktorom sa citový a myšlienkový život tak zjednocujú, že „srdcia začínajú mať myšlienky“.

Prežívanie myšlienkového obsahu je v prvom rade duchovný zážitok v ľudskom vnútri. To naberá nové dimenzie, ak sa spája s iným aspektom skutočnosti, totiž so zmyslovým svetom. Rudolf Steiner v tejto súvislosti vytvára pojem poukazujúci na rytmický systém človeka: „svetelné dýchanie“. Nemôžeme mať na zreteli iba jednoduchý fyziologický odraz zmyslového javu, ale v širšom zmysle to, čo je v nás cez zmyslový jav vyvolané ako duševný a duchovný obraz (30.11.1919, GA 194). Chápať tento proces ako proces dýchania je cenné práve v súvislosti s otázkou „myslenia srdcom“.

Ak sledujeme tento podnet, sme privádzaní k zisteniu, že veľký proces dýchania Zeme, ktorým je beh roka, zobrazuje presne to, čo sa odohráva v duši ako duchovný dych. Prežívanie rytmu prírody tým naberá meditatívny, kozmicko-ľudský význam.

Uvádzame svoje ľudské do vzťahu k Zemi a jej kozmickému okoliu. To nemá význam iba pre naše vlastné prežívanie, ale aj pre Zem: od našich zásahov do ekológie až po vzťah ku Kristovej bytosti spojenej s okruhom Zeme – k Duchu Zeme. Stojí za to živo skúsiť, ako môže byť myslenie srdcom prebudené a prehĺbené vnútornou účasťou na behu roka. „Kalendár duše“ alebo prednášky „Prežívanie kolobehu roka v štyroch kozmických imagináciách“ (GA 229) sú základom pre takúto prácu.

Ďalšie hľadisko: V kolégiu Vysokej školy pre duchovnú vedu sme študovali prednášky „Kolobeh roka ako proces dýchania Zeme“ (GA 223). Rudolf Steiner tu charakterizuje hnutie za sociálnu trojčlennosť, ktoré vo svojom pôvodnom zámere stroskotalo, ako skúšku, či „je michaelská myšlienka v určitom počte ľudí dostatočne silná, ... aby bola skutočne ... pociťovaná vo svojej celej, prítomnú dobu utvárajúcej sile“. Jeden aspekt tejto michalskej myšlienky je spoluprežívanie behu roka, čím sa upevňujú väzby k utváraniu sociálnych vzťahov. Spojením týchto tém sa ocitáme uprostred aktuálnych úloh, ako sú sociálne a ekologické otázky, stojíme rovnako pred závažnou verejnou problematikou, ako aj pred vnútornými anthroposofickými otázkami.

Rovnako ako „Kalendár duše“ nevyšiel v roku založenia Anthroposofickej spoločnosti bezdôvodne, tak tiež nie je náhoda, že Rudolf Steiner v roku 1923 podáva prežívanie behu roka ako ústrednú tému v roku, v ktorom šlo o konsolidáciu Anthroposofickej spoločnosti a prípravu Vianočného zjazdu.

*Za kolégium Vysokej školy:
Johannes Kühl*

Anthroposofická spoločnosť v Rumunsku

Pochodňe a staviteľé mostu

Dr. Gheorge Paxino, zemský zástupca Anthroposofickej spoločnosti v Rumunsku

Ve výročnej zpráve 2004/2005 referoval Ron Dunselman, generálny sekretár Anthroposofickej spoločnosti v Nizozemí, o anthroposofické činnosti na západe Evropy. V tejto zpráve odpovedá Gheorge Paxino, predstaviteľ Anthroposofickej spoločnosti v Rumunsku, na otázky týkajúce sa jeho zeme na východe Evropy a vývoje Anthroposofie.

Jaká je súčasná situácia Anthroposofickej spoločnosti v Rumunsku?

Stala sa súčasťou rumunské spoločnosti. Za komunizmu nebola anthroposofická práca povolená a je zaujímavé, že v roku 1980 bola Anthroposofická spoločnosť opätovne zakázaná. Již zakázaná spoločnosť bola ešte jednou zakázaná. To hovorí samo za seba.

Diktatura v Rumunsku měla ve srovnání s Maďarskem či Polskem zvláštní hrůznost. Jsou následky znatelné ještě dnes?

Hrůznost jsme skutečně v komunistické době prožívali. Hrůzu prožíváme ale i dnes, dlouho po takzvané revoluci roku 1989. Myslím tím politické pohrůžky, bujení korupce nebo sociální a hospodářskou nejistotu. Když jsme v roce 1990 nově zakládali Anthroposofickou společnost ve změněné politické situaci, cítili jsme, že mnohé se mění jen ve své formě, ale ve své podstatě ještě zůstává v platnosti to staré. Zároveň s novým založením přicházeli do společnosti mladší lidé, kteří vedle duchovnědného studia chtěli anthroposofii také uvádět do profesní a společenské praxe. Tak došlo k četným pedagogickým, léčebně pedagogickým a zemědělským iniciativám, na nichž se znamenitě podíleli přátelé z Německa a Švýcarska.

Rumunsko leží na východním okraji Evropy, co to pro tuto zemi znamená?

Dnešní rumunský jazykový prostor zahrnuje tři oblasti: Na západe – v oblouku Karpat – je Sedmihradsko, kde je německá a maďarská kultura, kde jsou velice silné stredo-evropské impulzy. Pohlédneme-li na východ, do Východní Moldavie, uvidíme setkávání a míšení slovanské a ruské kultury. Na jihu Karpat je možné nejsilněji pocítit Balkán. Tam žije kultura, kterou bychom

mohli označiť jako tu vlastnú rumunskou. Sedmihradsko, stejně jako Rakousko a Maďarsko tvoří v tomto smyslu skutečně most mezi Středem a Východem. Ostatně je zajímavé, že Hermannstadt (Sibiu) je místem, v němž Rudolf Steiner měl jednu ze svých prvních přednášek. Bylo to 25. prosince 1889, a byla to dokonce jeho „nejvýchodnější“ přednáška. V roce 2007 bude Hermannstadt Evropským hlavním městem kultury. Již teď probíhají četné přípravy a Rumunsko je přirozeně hrdé, že se kulturně octne ve středu veřejného zájmu.

Jak to, že anthroposofie mohla již dříve zapustit v Rumunsku kořeny?

Jistě proto, že Rumunsko tvoří most ještě v jiném ohledu. Bukurešť byla koncem 19. století označována jako „malá Paříž východu“. To říká mnohé. Rumunská Opera se mohla měřit téměř s Vídní. K Rumunsku patří hudba. Chci popsat jeden fenomén, který se zajisté nachází v mnoha zemích světa: Důležitými staviteli mostu jsou individuality, které jsou narozeny v jedné zemi, ale svou tvůrčí, uměleckou nebo vědeckou činnost se povznesly k všelidskému duchu. Jako u nějakého stromu jsou pak kořeny na jednom pevném místě, ale větve ční daleko do okolí. Zmíním jen dvě jména: Eugene Ionesco, jehož díla jsou často prováděna ve waldorfských školách, nebo dirigent Sergiu Celibidache, oba jsou duchy budujícími a v tomto smyslu mosty do střední Evropy.

Jaká je rumunská krajina?

Rumunsko má nesmírně bohatou dynamickou krajinu - drsnými horami počínaje přes jedinečnou deltu Dunaje až po rozsáhlé lesy. To přirozeně ovlivňuje kulturu.

Co můžeme popřát Rumunsku, co anthroposofické práci v Rumunsku?

Neočekávaná otázka. Lze jenom popřát, aby se podařilo pokračovat v započaté cestě politického osvobození a aby se dále rozvíjely nadějně anthroposofické iniciativy – integrované do rostoucí občanské společnosti a živé anthroposofické společnosti. Roku 1996 k nám přijel Heinz Zimmermann z Goetheana s mladými lidmi z mládežnické sekce. V posledních letech byla v Rumunsku také Elizabeth Wirsching a velice zde podpořila mládežnické hnutí. To je něco, co zde zatím Anthroposofickou společnost nese. V představenstvu máme nyní pět mladších lidí a jen dva starší. Můžeme si jen přát, aby tito mladší lidé převzali pochodeň.

Vývoj členstva

Brat' skutočnosť vážne

Koľko členov má Anthroposofická spoločnosť? Oficiálne je to teraz (február 2006) okolo 49.300 členov. Reálne však nemôže byť táto otázka zodpovedaná úplne presne, pretože k uvedenému číslu je potrebné dodať, že sa celá rada členov na živote spoločnosti nijako nepodieľa a ani nijako finančne neprispieva. Nech už sa z akýchkoľvek dôvodov vnútorne so spoločnosťou rozlúčili, nikdy z nej nevystúpili. Tak zostali ako takzvaní „spiaci“ členovia v kartotékach. Už rok a pol beží v Goetheane – a s predstihom v mnohých zemských spoločnostiach – projekt k ujasneniu členstva týchto „spiacich“ a nezvestných členov. Pod vedením Hansa Haslera je v spolupráci so zemskými spoločnosťami aktualizovaná každá adresa. Pritom sú súčasne evidovaní aj členovia, ktorí boli doposiaľ označovaní ako „spiaci“ – čo je približne 5.500 členov.

Ako má naša spoločnosť vyzerat' v budúcnosti? K tejto otázke sa v Goetheane uskutočnil celý rad kolokvií. Nad otvoreným dopisom Eginharda Fuchse sa zišli funkcionári spoločnosti. Bodo v. Plato (vľavo) a Gerald Häfner (vpravo).

V rozhovoroch generálnych sekretárov a zástupcov zemských spoločností s predstavenstvom Goetheana vládol konsenzus, že členstvo, ktoré už trvá iba v kartotéke bez kontaktu, bez „známok života“ alebo bez platenia príspevkov, nezodpovedá skutočnosti. Po predbežnom ujasnení v zemských spoločnostiach oslovil Goetheanum listom členov, ktorí už nie sú aktívni a ktorých adresy sú známe, s otázkou, či je ich členstvo ešte stále mienené vážne. To je nový tón, pretože doposiaľ sa dokonca aj po rokoch odmlky pokladalo za nevhodné klásť jasné otázky ohľadom členstva. Ak zostane jasne položená otázka opäť bez odpovede, nasleduje posledný, predstavenstvom podpísaný list, v ktorom bude uvedené, že je mlčanie brané vážne a dotýčny už nie je považovaný za člena spoločnosti.

Popri aktualizácii zoznamu adries sú adresy, ktoré boli doposiaľ na klasických kartotékových kartách, za prísneho rešpektovania ochrany dát, spracovávané elektronicky. Pochopiteľná zdržanlivosť pred týmto krokom pomaly ustúpila názoru, že sa tým umožní spoľahlivejšia komunikácia. Je potrebné poďakovať za starostlivú prácu Hansovi Haslerovi, pracovníkom sekretariátu členstva a za pomoc kolegom v zemských spoločnostiach za to, že budeme v budúcnosti schopní cielenejšie umožňovať pracovné kontakty a rozhovory medzi členmi – i za to, že môže byť výročná správa vďaka tomuto projektu po prvýkrát, sčasti priamo, zaslaná v sedemástich rôznych jazykoch členom spoločnosti.

Všeobecná anthroposofická sekce

Pozornost pro centrální anthroposofická témata

V rámci Všeobecné Anthroposofické sekce se v létě 2005 poprvé uskutečnil úmysl kolegia Vysoké školy při Goetheanu, což bylo mnoha členy Vysoké školy dlouho očekáváno. Během jednodenní konference se v němčině a angličtině konalo 19 třídních hodin. Mnoho set lidí z celého světa přišlo do Goetheana, aby se společně věnovalo jádru spirituální práce uvnitř Vysoké školy. Tuto práci dosáhnou již po prvním dni soustředěné intenzity doprovázely němé eurytmické formy. Pokračování této iniciativy kolegia Vysoké školy zůstane nadále středem práce při Goetheanu a již dnes je zřejmé, že tím v mnoha zemích a skupinách roste odvaha k dalším krokům v životě s mantrami a prvky cvičení První třídy.

Zesílení práce na obsazích První třídy a porady o jejich přiměřených formách byly také hlavním tématem při setkáních s lektory.

Johannes Kirsch předložil na podzim 2005 svou studii o dějinách První třídy (Zur Entwicklung der Freien Hochschule für Geisteswissenschaft. Die Erste Klasse, Verlag am Goetheanum, 2005). Svým bádáním doprovázeným Virginí Sease, Heinzem

Johannes Kirsch vydal rozsáhlou knihu o dějinách Svobodné vysoké školy.

Zimmermannem, Bodo v. Plato a Uwe Wernerem (Dokumentace Goetheana) umožňuje Johannes Kirsch důkladný vhled především do prvního a asi rozhodujícího desetiletí v budování Vysoké školy, do jejích esoterních, lidských a sociálních dimenzí. Pracuje se na překladech do angličtiny a francouzštiny, které by měly vyjít nejspíše ještě v roce 2006.

Zvláštní pracovní oblasti Všeobecné anthroposofické sekce nabývají zvolna obrysu:

Nauka o člověku, duchovědné studium a meditace (Heinz Zimmermann), karma a reinkarnace (Paul Mackay), christologie a nauka o hierarchiích (Virginia Sease, Sergej Prokofjev), spirituální sociální kompetence (Cornelius Pietzner) a otázky ducha doby a vývoje (Bodo v. Plato). Přitom nejde o nová oddělení a nové skupiny, ale o podporu pozornosti k těmto centrálním anthroposofickým tématům. Obzvláště v oblasti studia a meditace lze vnímat zřetelné zintenzívnění aktivit, v neposlední řadě doplněné řadou kolokvií, která byla v letech 2004/2005 uskutečněna s otázkou po budoucích úkolech Anthroposofické společnosti z iniciativy Nany Göbel (DE), Marca Desaulese (CH), Rona Dunselmana (NL), Bodo v. Plato a Heinze Zimmermanna (Goetheanum).

Akce k duchovědnému studiu a meditaci

V roce 2005 se v Goetheanu konaly četné akce k tématu duchovědného studia a meditace. Jistě nejdůležitější událostí přitom byl sjezd členů První třídy Vysoké školy pro duchovní vědu počátkem července. Všeobecná anthroposofická sekce uskutečnila – vedle ročního „základního studia anthroposofie“ a studia anthroposofie v angličtině „nástavbové studium anthro-

posofie“, jehož centrálním obsahem bylo uvedení do práce s rytmy Meditace Základního kamene. Krom toho se konala řada víkendových kurzů, věnovaných prvním krokům na cestě cvičení podle knihy Rudolfa Steinera „O poznávání vyšších světů“, jakož i kurzy k meditativním prvkům v koloběhu roku, v „Kalendáři duše“, v „Michaelských dopisech“ a v „Průpovědi Základního kamene“. Vedle toho pořádala například sekce pro krásné vědy semináře k mluvě manter Rudolfa Steinera nebo pedagogická sekce školení k meditativní praxi v učitelském povolání – podobné iniciativy byly i v ostatních sekcích. Nadto se v Goetheanu nyní v zimním pololetí od října do dubna konají v pondělí kurzy k ústředním anthroposofickým tématům, pořádané členy kolegia Vysoké školy a pobočkou při Goetheanu. Po celý rok doplňují bohatý program přednáškové řady, konané vždy v podvečer s úvodními a prohlubujícími přednáškami.

S akcemi plánovanými pro rok 2006 se lze detailněji seznámit ve třikrát ročně vycházejícím sešitu „Kurse, Fortbildungen, Studiengänge“ (získat lze u Ursuly Seiler, Goetheanum, Postfach, CH-4143 Dornach 1; ursula.seiler@goetheanum.ch)

„Meditaci nelze vyučovat“ –

ke kurzům meditace v Goetheanu

Meditaci nelze vyučovat. Meditaci se však lze učit, ale ne skrze druhé, nýbrž skrze sebe sama. Objevují, jak mohou sám sebe vést a v pokusech, omylech a korigování nacházet vlastní cestu, vlastní vnitřní kulturu. Jestliže meditace je poznávající sjednocování s vyšším já jako brána ke každému nadsmyslovému poznání, pak se meditace odehrává na „místě já“ – stávám se zde žákem svého vlastního já. Rudolf Steiner může být chápán jako někdo, kdo na toto místo, které je samo cestou, ukazuje; být jeho žákem pak znamená: chtít být žákem já.

Tato či podobné zkušenosti přispěly v minulosti k tomu, že se o meditaci nevedla žádná diskuse, žádný rozhovor; meditace a cvičení jsou prý něco, co má činit každý sám se sebou. To je správně, máme-li na mysli vlastní meditaci, neboť působí-li zde vůle druhého, pak nevede do oblastí, které jsou vlastně hledány. Proti tomu stojí, že vlastní obtíže s meditací často nespočívají vůbec v ní samé, ale v jejím předsálí, v podmínkách, překážkách a okolnostech, které meditaci předcházejí. Na tomto poli je spolupráce a výměna poznatků mimořádně plodná a může se dokonce stát podmínkou vlastní cesty vpřed.

V tomto smyslu jsou v Goetheanu a na jiných místech pořádány kurzy a malé konference k meditaci a praktickému provádění cvičení.

Přitom je pro pořadatele důležité upřímné klima: kde se skutečně nacházíme? Smím připustit neúspěch? Jak překonám svou lenost a jak se naučím stále znova začínat? V rozhovoru k těmto otázkám se například ukazuje, že podstatnou část překážek je třeba chápat jako průvodní jevy doby: Infotainment, emocionalizace, lhostejnost nebo rutinní hektičnost samosebou neumožňují vznik přiměřené duševní nálady. V těchto kurzech je možné rozvíjet schopnosti, skrze něž vzniká samostatně vytvořená vnitřní nálada.

Prvky, které takovéto předsálí utvářejí, jsou skryty v řeči textů Rudolfa Steinera a dají se z ní s patřičnou pozorností vyčíst. Proto tkví těžiště těchto kurzů ve studiu duchovní vědy a řečovém i eurytmickém prohlubování a ožívování této mluvy. Přicházíme-li přes porozumění k prožívání myšlenkového organismu, jsou-li eurytmické pohyby zakoušeny v souladu s pohyby

vnitřními či ještě tvorbou hlásky slova přijímá celou souvislost smyslu, pak je učiněn krok k zorientování se v nemluvném světě vztahů a sil. Mluva anthroposofie se stává mostem k prožité myšlence.

Rozhovor o tom, jak různě mohou být individualizovány Steinerovy podněty ke cvičením, bývá povzbudivý. Počáteční touha chtít dělat vše správně „tak jak to říká Steiner“ ustupuje před zjištěním, že v jeho bohatých podnětech ke cvičením nejsou přiložena téměř žádné návody k jejich konkrétnímu provádění. Pokud se těmito podněty řídíme, jsme vrháni zpět sami k sobě a obáváme se, že uděláme něco „špatně“. Rozhovor s druhými zde vede k dalšímu objevu, totiž že důležitý kus meditativní cesty spočívá v tom, abychom sami vyvinuli potřebnou fantazii, jak které cvičení u sebe uplatnit.

Nabídky kurzů v sobě obsahují rozpor, neboť jsou úspěšné tehdy, když jich již není zapotřebí. Stejnou měrou v tomto přechodu rostou i mezilidské vztahy, v nichž se může dařit závazné spolupráci v nejrůznějších oblastech.

Přírodovědná sekce

V blízkosti fenoménu

Mnohé deníky založily v uplynulém roce vlastní přírodovědné časopisy a v televizi se těší mimořádnému zájmu reportáže o zvířatech a přírodovědné pořady. V našem světě zjevně chápaném jako dobrý a celistvý se zdá být touha po kouzlu, po tom, co nás vybízí nalézat v přírodě smysl, větší než kdy jindy. Zatímco obvykle toto přání zakusit více z „písně, spočívající ve všech věcech“ bývá podněcováno neobyčejnými jevy a pak racionálními výklady odkládáno ad acta, ptají se vědci přírodovědné sekce mnohem širěji a hledají v setkání s fenomény, stranou teorií a modelů, poznání, které nás znovu spojuje s duchovní a morální úrovní skutečnosti.

„Chápeme-li smyslově vnímatelný svět jen hmotně, pak budeme chtít i duchovní svět pojímat pouze hmotně – a tehdy nebude existovat.“ Tak charakterizuje Johannes Kühl, vedoucí sekce, ústřední postavení přírodovědy uvnitř anthroposofie a její význam pro člověka.

Výzkumný projekt obou fyziků Florian Theilmanna a Georga Maiera k porozumění světla posloužil například k pochopení charakteru světla bez předmětných modelových představ. Výsledky projektu byly představeny na konferenci „open eyes“ (léto 2005) na Humboldtově universitě v Berlíně. Vedle základního výzkumu hrají velkou roli i otázky s praktickým významem, jako třeba morfologické výzkumy na transgenních užitkových rostlinách, aby se zjistilo, jak hluboko genová manipulace zasahuje do podstaty rostliny, nebo výzkumy kvality s metodou utváření obrazců k porozumění vlivu mikrovln na potraviny. Tato témata nejsou jen naléhavými otázkami doby – otevírají i zcela nové perspektivy: Jak působí biologicko-dynamické zemědělství na genově manipulované plodiny. Je možné takový zásah přiměřenou péčí o rostlinu „uzdravit“?

Vzájemná spolupráce a inspirace ovšem není jen cílem práce s jinými institucemi, nýbrž je velkou prioritou i v rámci samotného institutu a ve Svobodné vysoké škole pro duchovní vědu. Veřejná a interní kolokvia či odborné a mezioborové konference jsou přitom stejně důležité, jako osobní rozhovory lidí z různých odvětví.

Po ukončení renovace Glashausu očekávaném ke konci roku

Jak je možné pochopit chování světla bez modelových představ? Florian Theilmann při přípravě pokusu.

2006, budou poprvé všichni vědci přírodovědné sekce soustředěni v jednom domě. To usnadní každodenní vědeckou debatu. Ve svých vizích o práci sekce jde Johannes Kühl ještě o krok dále: „Vlastně bychom potřebovali z každého odborného zaměření, jako je fyzika, biologie, chemie a geologie nyní nejméně po třech spolupracovnících. Pak by rozhovor a vzájemná inspirace mohly vytvářet plodnou půdu pro skutečný pulsující život institutu při Goetheanu.“

Matematicko-astronomická sekce

Nové kroky

Lidem, kteří se přes matematiku a astronomii dostali k anthroposofii, nebo jsou z anthroposofického hlediska činní na matematicko-astronomickém poli, nabízí svou podporu v jejich úkolech Matematicko-astronomická sekce, která pro ně chce být místem setkávání.

Od srpna 2005 vede matematicko-astronomickou sekci Dr. Oliver Conradt jako nástupce Georga Glöcklera. I nadále se konají veřejné večery pozorování oblohy na hvězdárně Johannes Kepler-Sternwarte, vypočítávají se efemeridy a kalendářová data a pořádají různé konference. Novinkou jsou „Astronomické studijní týdny“ v září 2006 s Liesbeth Bisterboschovou (NL), Thomasem Schmidtem (D) a dalšími docenty. V prvním týdnu se zaměří na učitele vyučující na základním stupni, ve druhém týdnu na učitele středoškolského stupně a ve třetím týdnu má být řeč o výzkumných úkolech sekce. Matematické studijní dny v říjnu 2006 se zabývají přímkovou geometrií a jejím uplatněním v přírodních vědách. Přítomni budou mimo jiné Nick Thomas (GB) a Uwe Hansen (D).

Asi třikrát do roka se schází pracovní skupina „Matematika & duchovní věda“ v Dornachu. Nyní se zabývá přímkovou geometrií a vztahem matematiky a anthroposofické duchovní vědy. Usiluje se i o vytvoření odpovídajícího pracovního pole pro astronomii a její vztah k duchovní vědě. Dalším badatelským záměrem sekce je inverzní technika objevená Paulem Schatzem.

Pro rok 2006 je plánováno obnovení oběžníku, který by měl vycházet podle potřeby. V něm bude možno referovat o práci a životě sekce, astronomických, matematických a odborně pedagogických tématech.

*Lékařská sekce***Cesta k „já“ začíná v dětském věku**

„Nemoc není jen náhodnou nebo nepřátelskou událostí, ale má určitý smysl, oslovující různé aspekty života, od biografických až ke společenským a těm, které jsou vlastní dané epoše“. Tak je popisován specifický anthroposofický pohled na nemoc v loňském nástinu podoby „Anthroposofického lékaře“.

Tento popis ideálních základů je v rámci širokého vyjasňování si zdrojů anthroposofické medicíny a terapie, její duchovní dimenze a identity. Aby se posílilo zpřítomňování in-

Na každoroční sjezd fyzioterapeutů byly pozvány i další duchovně orientované terapeutické směry.

spiračních zdrojů anthroposofického léčení – jak řekla Michaela Glöckler, vedoucí Lékařské sekce -, bude se při příští výroční konferenci pracovat na všech 30 kapitolách základního lékařského díla Rudolfa Steinera a Ity Wegmanové „Základy k rozšíření lékařského umění podle duchovně poznatků“ a to jak v malých skupinách, tak společně v plénu.

Souběžně s takto posílenou vnitřní aktivitou bude v řadě devíti kongresů, pořádaných v různých místech světa ve spolupráci s pedagogickou sekcí, kladen důraz na zdravotní význam pedagogiky, vycházející z pozorování člověka a potřeb jeho zdravého vývoje. Od Jižní Afriky přes Indii po Tchaj-wan chtějí anthroposofičtí lékaři a učitelé v rámci takzvaných „Koliskovských konferencí“ ukázat v přednáškách, dílnách (workshopech) a seminářích, že ve vysoce ztechnizovaném světě je možná, resp. více než kdy jindy nutná pedagogika, která vybaví dospívající děti veškerým zdravím, které potřebují, aby dospěly ke své vlastní samostatnosti – neboť cesta k „já“ začíná v dětském věku. Tento podnik lékařské a pedagogické sekce stejně jako četných lokálních spolupracovníků, spolupracovníků a institucí, který se nikoli bezdůvodně soustředí na sociálně a hospodářsky krizové oblasti světa, smí být jistě označen jako jeden z ambiciózních projektů anthroposofické rozvojové pomoci. Proto má zvláštní význam, že „Koliskovská konference“ ve Francii mohla získat pro místo svého pořádání sídlo UNESCO.

*Pedagogická sekce***Obhájit roli průkopníků**

Téma „škola“ nabylo ve veřejné diskusi na významu. Školními otázkám se pravidelně věnují rodičovské časopisy, ale i běžné týdeníky. Je potěšitelné, že klasická starost rodičů: „Jaké školní vzdělání slibuje nejlepší profesní šance“ je v rostoucí míře vystřídána otázkou: „Jaké školní vzdělání je nejzdravější?“ Od této otázky, vztahující se jak k tělesnému, tak k duševnímu zdraví, je již jen malý krok k pedagogice odpovídající člověku a tím k myšlenkám waldorfské pedagogiky. Tak jako lékařská otázka směřuje k tomu, jak musí být uzpůsobena podoba života a

práce, aby působila ozdravně, kulminuje pedagogická otázka v hledání školy, v níž se skrze výuku stává člověk zdravějším a bohatším na životní síly. Mnohé z toho, co už osmdesát let ve waldorfských školách praktikujeme, proniká čím dál víc do státem provozované pedagogiky. To je potěšitelné, ale současně to od waldorfské pedagogiky vyžaduje odpověď na změněné konstituce dětí novými myšlenkami, vycházejícími ze zdrojů anthroposofického obrazu

Joan Almins, spoluzakladatelka „Alliance for Childhood“ při mezinárodním setkání vychovatelů v mateřských školách.

Tomuto tématu se v roce 2006 věnují „Koliskovské konference“ (pojmenované po školním lékaři a učiteli chemie první waldorfské školy ve Stuttgartu Eugenu Kolisko) pořádané ve všech světadílech ve spolupráci medicínské sekce se sekcí pedagogickou. Letos půjde o medicínsko-pedagogickou diagnostiku. Za tím stojí například postřeh, že duševní situace dítěte se dá stále obtížněji vyčíst z jeho projevů. „Je nutno objevovat na dítěti to, co již nevidíme“ (Christof Wiechert) Takzvaná „reaktivní“ pedagogika odpovídající na určité chování určitými opatřeními, bude stále méně plodná. To znamená, že je ve zvýšené míře vyžadována osobní schopnost inspirace učitele. V této souvislosti se rovněž konají tři další vzdělávací kurzy věnované učitelským poradám o jednotlivých dětech. Toto jádro anthroposofické pedagogiky, jímž je nesené dítě ve společném vědomí všech vychovatelů, nalezlo mimořádně široký ohlas.

*Sekcia slovesných a hudobných umení***Medzi „Chciet’ nové“ a „Chciet’ obnovovať“**

Týmto dvoma príbuznými, ale v žiadnom prípade identickými voľnými smermi opisuje Werner Barfod, vedúci sekcie slovesných a hudobných umení, súčasnú situáciu v eurytmii – vedľa hudby, tvorivej reči a divadla, hlavnú pracovnú oblasť sekcie. Tým sa podaril ohromný krok. Ešte donedávna existovali medzi eurytmistami, rovnako ako medzi publikom, protikladné pozície („new eurythmy“, „pravá eurytmia“), ktoré stáli ako ťažko zmieriteľné proti sebe. Pestovaním intenzívnej kultúry stretávania sa Wernerovi Barfodovi a ďalším podarilo previesť tento konflikt do plodnej vzájomnosti.

Vzájomná výmena sa odohráva pri predstaveniach pre ľudí so všeobecným záujmom o eurytmii, pri študentských stretnutiach, konferenciách zástupcov jednotlivých eurytmických škôl a v nespočetných osobných rozhovoroch. Tak vznikla napríklad dostatočná dôvera umožňujúca, aby si na každoročnom stretnutí v Goetheane mohli vedúci rôznych eurytmických škôl otvorene vymieňať dojmy z jednotlivých záverov štúdia. Na víkendové programy sú pozývané eurytmické skupiny, aby si vzájomne pohovorili o umeleckej práci svojich „dielní“ a na to naväzujúcich

zhodnoteniach. Stretnutia siahajú od jednotlivých postrehov jednej eurytmistky k spôsobu práce druhej eurytmistky, bod za bodom, cez zjazd eurytmistov na Veľkú noc 2006, kde si navzájom predvedie eurytmiu 300 „aktívnych“, laikov, študentov a skúsených umelcov, až po to, že v tomto roku úspešne po druhýkrát spoločne privedú obe eurytmické umelecké skupiny zo Stuttgartu a Dornachu na scénu symfonického diela.

Vedľa eurytmickej vzájomnosti ide v činnosti sekcie tiež o vzájomnosť so všeobecnou verejnosťou. To sa týka otázok vzdelávania, profesnej kvalifikácie, pretože potreba docentov stúpa. Tí musia mať so študentmi náročné profesné ciele a súčasne často špecifickú „latku“ pre umelecký rozvoj, aby sa vo vzdelaní dosiahlo ako profesne praktických schopností, tak i spirituálnej kvality. Podobne to platí i pre vzdelávanie v umelecky tvorivej reči a v herectve, rovnako ako pre rastúce snahy vzájomných kontaktov na poli povolání pracujúcich s rečou.

Sekcia pre krásne vedy

Antropozofické prestúpenie akademických duchovných vied

Krásne vedy – alebo moderne: duchovné vedy – zahrňujú oblasti literárnej a jazykovej vedy, umenia a dejín umenia, filozofie a dejín vývoja vedomia. Sekcia pre krásne vedy má za úlohu tieto oblasti objasňovať a prenikať z antropozofického pohľadu. Ľudská reč je takmer pre všetky tieto oblasti centrálna, či už ako predmet pozorovania, či ako výrazový prostriedok. Sekcia preto ponúka rôzne akcie k téme reč: jazykovedné kolokvium, kolokviá o lyrike, básnické konferencie, prednášky a semináre, predovšetkým k reči Rudolfa Steinera.

Rüdiger Safranski, filozof a spisovateľ hovorí o Schillerovom vnútorom náboženstve.

Pre rok 2006 sme položili dôraz na prácu s grálskou tematikou. Tá bude podrobne preberaná na svätodušnom zjazde „Grál ako zdroj inšpirácie pre budúcu Európu“. Na jar k tomu pribudne konferencia o oknách katedrály v Chartres, na jeseň je na programe konferencia „Goethe v prúde rozikrucianstva“. Ďalším poľom sú rozprávky, ktorým sú v tomto roku venované tri semináre a jeden zjazd.

Počiatkom roka vyšla druhá sekciou vydávaná Ročenka pre krásne vedy "...Slovo púhe gesto..." zhromažďujúca výsledky všetkých pracovných oblastí sekcie (v nemeckom a v menšom rozsahu v anglickom jazyku) a môže tentoraz ponúknuť dve zvláštnosti - obsahuje dva dosiaľ neznáme texty, ktorých autorom je Rainer Maria Rilke: jednu nepublikovanú báseň a jeden neuvverejnený list. V roku 2005 pribudla holandská sekcia pre krásne vedy, v r. 2006 bude založená skupina pre francúzsky hovoriace krajiny. Ročne vychádzajúci kalendár akcií sekcie pre krásne vedy (dostupný cez sekretariát sekcie) neinformuje iba o všetkých akciách roku 2006, ale tiež o práci týchto rôznych pracovných skupín a skupín v jednotlivých krajinách.

Polnohospodárska sekcia

Organický rast a spirituálny kontext

V Nemecku dnes pochádzajú asi 3% potravín z biologicky obrábanej pôdy. To môže byť sklamaním. Dôležitejšia než kvantita je však kvalita, ktorú ukáže nasledujúci údaj. Polovica všetkých domácností používa – prinajmenšom príležitostne – potraviny z ekologickej produkcie. Toto vysoké ocenenie potravín vyrábaných ohľaduplne k životnému prostrediu ukazuje, že odvetvie „bio“ odrástlo tiesneniu sa v „kúte presvedčených“. Konzumácia biopotravín sa dnes stala samozrejmosťou, je výrazom osobného pocitu zodpovednosti. Tichá zelená revolúcia sa odohráva v mnohých krajinách. Pre asi 5000 podnikov a fariem, pracujúcich po celom svete biologicko-dynamicky, znamená tento prechod k širšiemu uznaniu to, že môžu otvorene a sebavedome vstúpiť na scénu rastúceho ekologického a čistého obchodu. Vedúci sekcie, Nikolai Fuchs, sa domnieva, že súčasná potreba zdravých potravín bez génovej modifikácie sa bude v nasledujúcich rokoch stupňovať až k prianiu mať potraviny, ktoré vznikli zo spirituálne orientovaného kontextu. Na tento vývoj, vďaka ktorému sa ekologické hospodárenie stalo samozrejmom súčasťou spoločnosti, reagovala sekcia – so svojim medzinárodným okruhom pozorovateľov – dvojakým spôsobom: jednak sa aktívne postavila k predkladaným kritikám. Nikolai Fuchs si napríklad vzal v posledných rokoch pod drobnohľad pomer biologicko-dynamického poľnohospodárstva k národnému socializmu a Florian Leiber, vedecký pracovník sekcie, má v súčasnosti úlohu dokázať vedecký charakter biologicko-dynamického poľnohospodárstva. Tento výskumný cieľ sa spája s nadačnou profesúrou pre biologicko-dynamický spôsob hospodárenia, ktorá mohla byť v roku 2005 zriadená na univerzite Wittenhausen. Pod názvom „Identita o otvorenosť – na ceste hľadania novej kultúry poľnohospodárstva“ bola tiež adekvátne vybraná ročná pracovná téma sekcie. V februári 2006 kulminovala táto práca na téme pri poľnohospodárskom zjazde v Goetheane s mnohými stovkami účastníkov zo všetkých svetadielov. Vedľa prednášok dvoch znamenitých nemeckých žien pracujúcich v politike boli stredom diania diskusné fóra, v ktorých prebiehali diskusie s inými príbuznými organizáciami ako „slow-food“ alebo „Chlieb svetu“.

„Uzatvorte priateľstvá so známymi i neznámymi priateľmi.“ Poradila nemecká politička Renate Künast pri poľnohospodárskom zjazde.

Sekcia mládeže

Čo robiť, aby človek pohl niečím i sám sebou?

Táto otázka v jednej správe zo zjazdu mládežníckej sekcie hovorí mnohé o dospievajúcej generácii v novom storočí. Každá činnosť by mala znamenať obohatenie vlastného ja a naopak každý krok vo vlastnom vývoji by mal byť k prospechu svetu. Tak ako každá dospievajúca generácia odráža ako čisté zrkadlo duševný stav celkovej kultúry, tak platí pre každý vek, že sa vonkajšia angažovanosť a vnútorné zretie chcú vzájomne premiešať. V neposlednom rade preto záleží vedúcej sekcie Elizabeth Wirschingovej veľmi na tom, aby sekcia mládeže nachádzala svoj domov vo všetkých sekciách Vysokej školy. V "Januárových dňoch v Goetheane", prvýkrát usporiadaných v roku 2005 kolégiom Vysokej školy pre duchovnú vedu, sa univerzálnosť mládeže prinajmenšom na týždeň uskutočnila. Pod názvom "Veda v spiritualite – spiritualita v živote" sa stretli mladiství a študenti s členmi kolégia Vysokej školy. Z praktických dôvodov sa v tomto roku stali z "Januárových dní" – "Februárové dni v Goetheane", ktoré priviedli do Goetheana viac ako sto angažovaných mladých ľudí. Jednotlivé príspevky k téme "Zápas o ja" a študijné skupiny usporiadali vždy mladiství v spolupráci s vedúcimi sekcií – vzájomnosť sa stala záväznou.

Práca sekcie mládeže sa odohráva v troch rovinách, pričom "Februárové dni" znamenajú akési stredné postavenie tým, že sa obracajú na ľudí, ktorým je antropozofia už nejaká známa. Oproti tomu ponúkajú akcie, ako letná konferencia, zjazd "Connect" pre dvanásť tried alebo miestne žiacke či študentské konferencie, rozmanité prvé stretnutia s antropozofiou. Tým, ktorí sa angažujú v sekcii mládeže, sa stále lepšie darí budovať medzinárodnú sieť záujemcov o antropozofiu: pritom hrá dôležitú rolu projekt IDEM ("identity through initiative") rovnako ako veľká plánovaná letná konferencia v Brazílii "Connectivity". Na druhom konci škály, ako akýsi prechod ku Všeobecnej antropozofickej sekcii, sa konajú vikendové porady a pravidelné školiace semináre k meditácii a k narábaniu s mantrami Prvej triedy. Správa zo zjazdu končí takto: "V hlave je myšlienka a úvaha o životne praktickej duchovnosti síce dobrá a určite vznešená, ale nikomu nie je užitočná, ani tomu, kto ju má. Ona chce ísť von, chce byť konfrontovaná, chce sa ukázať ruku v ruke s druhými,

Connect 2005: 700 žiakov „obsadilo“ Goetheanum

jej vôbec nie podobnými spoločníkmi a povedať: Pozri, ide to, keď sa chce. Kde je vôľa, dostaví sa čoskoro i cesta a pridruží sa k nej. To však vyžaduje jedno z najťažších cvičení, totiž objektivný poznávací postoj voči vlastnej subjektivite. Až potom je celé vynaložené úsilie plodné a užitočné. Toto samoštúdium vyžaduje ohromné učenie sa, lásku k pravde a obidve nohy na pôde reality. Len tak robí poznanie radosť – aj vonkajšiemu svetu.“

Sekcia sociálnych vied

Sto rokov "hlavného sociálneho zákona"

Jedna z najkrajších podôb individualizácie je potreba stretnutia – ľudského stretnutia ako kľúča k vlastnému rozvoju osobnosti a k utváraniu spoločnosti. Rastie slobodná tvorivá ľudská vzájomnosť a potreba lepšie rozumieť životným podmienkam a spirituálnym možnostiam ľudských spoločenstiev. Tu je pole úloh sekcie sociálnych vied.

Počínajúc konferenciou o rodinnej kultúre, ktorá sa venovala duševno-duchovnému priestoru medzi jednotlivými členmi rodiny, cez konferenciu stovky

Čo sa deje zmyslovo – nadzmyslovo medzi členmi rodiny? Fórum ku konferencii o rodinnej kultúre.

pracovníkov v biografickom poradenstve, konferenciu "Pohlavnosť a vývoj ja" v októbri až po veľký zjazd "Duša Európy", na jeseň 2005 v Holandsku ide o spirituálne preniknutie utvárania ľudských spoločenstiev. K antropozoficky orientovanej sociológii vždy patrí jej životné uplatnenie. To bude stáť v popredí na jeseň roka 2006. Bude to sto rokov od chvíle, kedy Rudolf Steiner vo svojom "hlavnom sociálnom zákone" zdôraznil nezištnosť a angažovanosť ako hlavný životný elixír sociálneho života. Výročie bude príležitosťou venovať michaelský zjazd v Goetheane myšlienke všeobecného základného príjmu. Götz Werner (zakladateľ DM-drogerie), ktorý túto tému úspešne uviedol do súčasnej diskusie, sa s nami zúčastní na zjazde. Ako príprava prebehlo na jar 2006 kolokvium, v ktorom okrem iného došlo k plodnej diskusii medzi "teoretikmi" ako je Walter Kugler, Ullrich Rösch a Christopher Houghton Budd, a „praktikmi“ z antropozofického bankovníctva Peterem Blomom a Thomasem Jorbergom. Na jeseň 2005 pracovalo právnické bádateľské kolokvium v

Kassel na téme: „Duchovia práva – aké zvláštne inšpirácie vykazujú rôzne právne systémy Európy?“ Pohľad sa zameril na päť rozdielnych právnych systémov a pritom sa zisťovalo, ako sa zjednotená Európa stáva realitou aj právne.

Medzinárodný charakter činnosti sekcie bol obzvlášť zreteľný i na konferencii „Duša Európy“. Zasadanie sekcie v Amsterdame bolo vyvrcholením pracovného roka. Pozoruhodné bolo, že obidvaja pozvaní zástupcovia verejného života, holandský politik van Gennip a poetka Nelleke Noordervliet sa ujali so samozrejmosťou témy konferencie a zo svojej strany hovorili o duši Európy. Budúci zjazd v tomto rade bude pravdepodobne v Budapešti na jar 2007.

Sekcia výtvarných umení

Múzeum alebo cesta k prameňom

Kolégium Vysokej školy nemohlo dosiaľ menovať žiadneho nástupcu po bývalom vedúcom sekcie Christianovi Hitschovi. Požiadavka na vedúceho tejto sekcie spočíva v nevyhnutnom spojení umeleckej kompetencie a pripravenosti nechať stranou vlastné umenie v prospech integrovania a koordinovania antropozofických výtvarných umelcov. Počiatkom roka 2006 bola skupina poverená hľadaním vhodného kandidáta (Martina Sam, Paul Mackay) rozšírená o členov sekcie Astrid Oelssnerovou a Thorwalda Thierscha, aby mohla v tomto roku, pokiaľ je to možné, do zasadania sekcie v novembri predstaviť nového vedúceho. Napriek neujasnenej personálnej perspektíve sa konajú rôzne projekty. Tak bola medzinárodná práca v roku 2005 venovaná téme „Protikladné prístupy v umeleckom tvorení“. Tento rok bude táto téma pokračovať v Benátkach pod názvom „Duchovno v umení? Na ceste hľadania ľudského streda“. V oblasti architektúry sa sympóziu s veľmi dobrým počtom účastníkov znova zaoberalo otázkou urbanistiky. Od veľkého zjazdu a výstavy architektov v Dornachu v roku 2000 putujú časti výstavy po celom svete, ako nedávno na Ukrajinu a do Indie. Spolupráca medzi sekciou Goetheana a ukrajinskou fakultou architektúry v Kyjeve viedla k začleneniu „Organickej architektúry“ do študijného plánu.

Laboratórium rastlinných farieb nemohlo byť zachované a pre nedostatok študentov bola tiež zastavená činnosť školy klenotníckeho umenia. Z týchto trendov je zrejmé, aké dôležité sú nové obsahové perspektívy na poli výtvarného umenia. K tomu ponúka zvláštnu príležitosť rok 2007, v ktorom si pripomína svoje sté výročie umelecký impulz Rudolfa Steinera, spojený s vtedajším Mníchovským kongresom – mnohí antropozofickí umelci svoju aktuálnu prácu smerujú k tomuto dátumu. Tak, ako by mali byť všetky impulzy a podnety po sto rokoch novo pochopené i uchopené, podtrhuje i rok 2007 záväzok pokračovať primeranou formou v maliarskej a sochárskej umeleckej tvorbe Rudolfa Steinera. V slovách „Múzeum alebo cesta k prameňom“ je vyjadrená dramatickosť tejto výzvy.

GOETHEANUM

Eurytmický zbor pri Goetheane

Každý tón je zhmotnená bolesť a láska zároveň

Carina Schmid, vedúca eurytmickej skupiny pri scéne Goetheana

V nasledujúcom rozhovore sa vyjadruje Carina Schmid, vedúca Eurytmického súboru pri Goetheane, o eurytmickej inscenácii Mozartovho klavírneho koncertu C-mol.

O čo ide pri veľkých eurytmických projektoch?

S veľkými symfonickými projektmi nám nejde o kultúrnu udalosť ako takú, ale o rozvíjanie novej kultúry. Preto už pri našom prvom projekte, pri spolupráci so stuttgartským eurytmickým zborom bolo zrejmé, že by sme nemali byť vo veľkých divadlách hosťami iba raz, ale najlepšie trikrát za sebou. To však nie je ľahké, pretože eurytmia k symfonickým dielam je veľmi náročná nie iba umelecky, ale aj v sociálnom zmysle a potrebuje ohromnú podporu vo svojom okolí.

Čo to konkrétne znamená?

Zatiaľ čo sme v roku 2003, na začiatku tejto symfonickej trilógie, boli vo svojom nadšení, vo svojej umeleckej vôli pustiť sa s odvahou do takéhoto umeleckého i finančného rizika sami, sme teraz od začiatku v rozhovore s ľuďmi, ktorí nás finančne i myšlienkovito podporujú. Bola to predovšetkým ich dôvera, ich viera v nás, ktoré nám dodávali odvahu chopiť sa toho najťažšieho, čo je možné eurytmicky spracovať, totiž Mozarta.

Pri všetkých slávnostných preslovoch k Mozartovmu roku, ako napríklad v Salzburgu, bolo stále počuť, že Mozart nám zostáva nepochopiteľným, že je akosi z inej hviezdy – spočíva v tom obtiažnosť vyjadriť eurytmicky jeho hudbu?

Rudolf Steiner to vyjadril ešte krajšie. Mozart bol vraj inšpirovaný anjelom, vraj v ňom prebýval anjel. Jeho hudba je tak čistá a prostá, že je potrebná ohromná zrelosť, umelecká a ľudská zrelosť, aby sa táto nebeská prostota nestala gýčovou alebo detinskou. To je ohromná výzva k neľahkej úlohe, lebo jeho hudba je dokonalá, každý tón je zhmotnená bolesť a láska zároveň.

Štýlové prostriedky eurytmie sú často ľúbeznej, spanilej povahy. Je to v tomto prípade šanca či prekážka?

Eurytmia je sama osebe Mozartovi blízko, ale táto blízkosť musí zomrieť. U nás v súbore – ak to smiem tak povedať – minulým vystúpením zomrela, bola prekonaná. Nikdy by sme sa teraz nemohli venovať Mozartovi, keby sme predtým nenaštudovali „Sedem slov na kríži“ od Sofie Gubaiduliny. Tu prešiel každý v súbore osobnou malou smrťou. To nás do istej miery robí schopnými stretnutia s tým, čo je v Mozartovi tak protichodné: je stále hrajúcim sa dieťaťom a zároveň prejavom nadzemskej zrelosti. Tento protiklad je potrebné vytvoriť vo vlastnej duši.

Ako sa to môže podariť?

„Musíte byť ako deti“, stojí predsa v evanjeliu. Tento protiklad pôvodnosti a zrelosti sa rozpynie iba vtedy, keď sme v sebe ob-

javili a vytvorili večné jadro osobnosti a tento proces vždy súvisí so smrťou.

Smrť je zároveň témou Mozartovho Klavírneho koncertu. Ten je písaný v najtemnejšej tónine: C-mol, každému známy aj z Beethovenovej 5. symfónie.

Áno, tá tónina je tmavá, ale je to tónina, ktorá, pokiaľ ide o beh roku, patrí k dobe vianočnej a to je skutočne povaha tohto diela, že svetlo stále žiari v temnotách. Z toho by sme chceli niečo v predstavení zviditeľniť, z tohto svetla prenikajúceho temnotu.

Udalosti v Goetheanu

Heslovitý prehľad

V Goetheanu jako sídle Všeobecnej anthroposofickej spoločnosti a Svobodnej vysokej školy pro duchovní vědu pracuje v súčasnosti (počátek roku 2006) 180 plně či čiastočne zamestnaných pracovníků z 28 různých národů. Během uplynulého roku mohl být přijat transparentní platový řád, který vedle základního platu, stejného pro všechny, zohledňuje sociální a rodinnou situaci, jakož i rozdílné funkce.

Schůze spolupracovníků konaná jednou týdně dává příležitost prohodit dění, události a záměry v Goetheanu.

V konferenci oddělení konané jednou měsíčně se scházejí pracovníci sekcí, oblastí a oddělení pověřeni převážně úkoly plánování a organizace.

V minulém roce se vedle dvou velkých oblastí Scény Goetheana a Správy stavby Goetheana mohlo začít ještě s novou třetí oblastí „Přijímání návštěv a slavnostní akce v Goetheanu“.

V nově obsazeném vedení scény v roce 2005 došlo odchodem paní Sarah Kane opět ke změnám. V současnosti jsou ve středu pozornosti přípravy k nové inscenaci mysterijních dramát. V roce 2006 budou v popředí Mozartova Kouzelná flétna a letní hudebně-eurytmická představení jako v uplynulém Schillerově roce četné akce s vysokou návštěvností.

John Herdin převzal na přelomu roku 2005/06 vedení správy stavby Goetheana od Kurta Remunda. Vedle každodenní péče o architektonicky a krajinářsky jedinečný terén Goetheana by měl být Glashaus po generální opravě dán koncem roku 2006 v rozšířené formě k dispozici pro práci Vysoké školy a sekcí.

Rovněž na přelomu roku 2005/06 převzala Christine Blanke s oblastí přijímání návštěv a pořádání akcí zodpovědnost za koordinaci dosud do mnoha oddělení a funkcí roztroušených úkolů, souvisejících jednak s návštěvníky a hosty domu, jednak s potřebami pořadatelů a infrastruktury.

Ve vedení Goetheana se pečuje o souvislost rozmanitých úkolů v různých oblastech a odděleních.

Vědečtí a umělečtí pracovníci a pracovnice při Goetheanu se setkávají v pravidelných, sporadických nebo na projekty vázaných kolokviích, pracovních

Uwe Werner, vedoucí dokumentačního oddělení Goetheana vypráví při setkání anthroposofických archivů o své práci

skupinách a poradních schůzkách.

Představenstvo jako vedoucí orgán Všeobecné anthroposofické společnosti a kolegium Vysoké školy jako vedoucí orgán Vysoké školy pro duchovní vědu pracují nyní v týdenním turnusu, vícedenní klauzury dovolují prohloubení témat nebo záměrů. Omezením se na to nejpodstatnější a přenesením svých koordinačních a organizačních úkolů na jiné, mohla obě grémia v posledních letech soustavně posilovat duchovnědnou práci.

Sylvia Escher, pracovnice recepce Goetheana

Vybrané akce pro rok 2006 /2007

Svobodná vysoká škola pro duchovní vědu pořádá sjezdy, kolokvia a semináře. Úplný přehled programu akcí je přiložen v německém vydání Výroční zprávy stejně jako si jej lze stáhnout z internetové adresy www.goetheanum.org/vk.html. Většina sekcí vydává roční plán akcí ve své odborné oblasti.

27. až 30. dubna 2006, Goetheanum

Konference o úklidu

Odborná konference ke spirituální dimenzi úklidu

5. až 7. května 2006, Goetheanum

Konference o rodinné kultuře

Sekce sociálních věd

2. až 5. června 2006, Goetheanum

Svatodušní sjezd: Grál jako inspirační pramen pro budoucí Evropu

Sekce pro krásné vědy

20. až 25. června 2006, Santa Barbara, USA

"BEYOND POLARITIES - Finding Our Humanity in a time of extremes"

Mezinárodní konference mládeže

16. až 21. července 2006, Londýn, GB

"Rudolf Steiner, Rosicrucianism and the Michael School"

Konference Svobodné vysoké školy pro duchovní vědu

28. července až 3. srpna 2006, Goetheanum

Letní festival umění

Konference mládeže

5. až 10. srpna 2006, Goetheanum

O působných silách hudby

Sekce slovesných a hudebních umění

17. až 20. září 2006, Goetheanum

Roční konference anthroposofického lékařského hnutí

Lékařská sekce

Michaelský sjezd

6. až 10. října 2006, Goetheanum

Mezinárodní konference pro léčebnou pedagogiku a sociální terapii
Lékařská sekce

12. až 15. října 2006, Goetheanum

Veřejná podzimní konference přírodovědné sekce

16. až 20. října 2006, Goetheanum

Studijní týden ke Všeobecné nauce o člověku

Pedagogická sekce

17. až 19. listopadu 2006, Goetheanum

Fenomenologický kongres

Přírodovědná sekce s univerzitou v Jeně

25. až 31. prosince 2006, Goetheanum

Vánoční sjezd

2. až 5. ledna 2007, Goetheanum

Pohyb – perspektivy vnitřní a vnější mobility

Všeobecná anthroposofická sekce

26. až 28. ledna 2007, Goetheanum

Konference o Albertu Steffenovi

Sekce pro krásné vědy

16. až 18. března 2007, Goetheanum

Sjezd k mírové pedagogice

Sekce sociálních věd

23. až 25. března 2007, Goetheanum

Konference k výzkumu konfliktů.

Sekce sociálních věd

9. až 14. dubna 2007, Goetheanum

Eurythmická konference se S. Prokofjevem

14. až 21. dubna 2007, Goetheanum

Konference o rodinné kultuře

Sekce sociálních věd

14. až 21. dubna 2007, Goetheanum

Connect

Sekce mládeže

14. až 22. července 2007, Goetheanum

Letní kongres k tématu lidské důstojnosti

23. až 30. září 2007, Goetheanum

Michaelský sjezd pro členy Svobodné vysoké školy pro duchovní vědu

Kontakty / adresy

Tschechische Republik

Anthroposofická společnost v České republice

Petržilkova 2485/44

CZ – 158 00 Praha 13

Tel: + 420 235 517 723

E-mail: info@anthroposof.cz

www.anthroposof.org

Finanční zpráva 2005 / 2006

Z hospodářského pohledu byl rok 2005 pro Goetheanum úspěšný. Většina záměrů se mohla díky neočekávané pomoci začít realizovat a poprvé po osmi letech vzrostly členské příspěvky z různých zemí. To je povzbuzením pro to jít dále nastoupenými cestami. K tomu patří především zesílený kontakt se zemskými společnostmi a co možno nejpřímější kontakt s těmi, kdo rozhodují, otevřený dialog o perspektivách Vysoké školy či úsilí o intenzivnější komunikaci a průhlednost dění v Goetheanu.

Zpětný pohled na rok 2005

Bilance

Všechny údaje v tisících švýcarských franků

	31. pros. 2005		31. pros. 2005	
	Aktiva	Passiva	Aktiva	Passiva
Pokladna, banka, postkonto	1'650		1'455	
Pohledávky	1'658		1'721	
Běžná aktiva	3'308		3'176	
Závazky		1'934		1'976
Krátkodobé závazky		1'934		1'976
Cenné papíry a úvěry 1)	7'866		4'795	
Podíly 2)	2'008		1'978	
Finanční investice	9'874		6'773	
Movité jmění, vozidla, zboží	303		355	
Byty zaměstnanců 3)	6'204		6'344	
Stavba Goetheana, Velký sál	4'057		4'408	
Hmotné investice	10'564		11'107	
Úvěry a hypotéky 4)		7'939		7'063
Důchodové závazky 5)		507		539
Dary s právem návratnosti 6)		8'001		8'300
Dlouhodobé závazky		16'447		15'902
Fondy a rezervy 7)		4'888		2'749
Volné vlastní prostředky		429		425
Přebytek příjmů 2004				4
Přebytek příjmů 2005		48		
Celkem	23'746	23'746	21'056	21'056

Poznámky:

- 1) Zde jde převážně o cenné papíry z odkazů.
- 2) U podílů činí hlavní část podíl akcií u WELEDY AG.
- 3) Jde o domy a vlastnické byty pro zaměstnance v prostoru Domach/Arlesheim.
- 4) Toto jsou zčásti záruční půjčky od soukromých osob/institucí a záručitelné hypotéky bank.
- 5) Důchodové závazky jsou vůči penzionovaným zaměstnancům.
- 6) U darů s právem návratnosti jde o takové dary, které mohou být za určitých okolností žádány zpět. Kvóta takových případů je ovšem minimální.
- 7) Toto jsou interní účelově vázané fondy, částečně na projekty přestavby a rezervy stejně tak i na aktivity Vysoké školy.

Oproti roku 2004 vzrostla bilanční suma o 2,690 mil. CHF na 23,746 mil. CHF.

Z velkorysé závěti byly zřízeny dva fondy, jejichž kapitálové výnosy mají jít na všeobecné výdaje Svobodné vysoké školy pro duchovní vědu.

Zápůjčky a hypotéky na nemovitostech stouply na téměř 900'000 CHF, aby se mohly financovat renovace a investice u jiných nemovitostí. Mohli jsme zrušit různé existující fondy, jako například ty, které byly určeny na opravu střechy Goetheana a na renovaci budovy truhlárny.

Pohled na tabulku 2 ukazuje, že obrat se snížil o 3,310 mil. CHF. To je dáno především tím, že provedení Fausta byla zahrnuta do výúčtování z roku 2004. Totéž platí pro výdaje zaměstnanců a nižší náklady na akce a na reklamu. Zatímco odpisy nemovitostí vyšly o něco výše než v roce 2004, měli jsme menší vzestupy a

Výsledkový účet

Všechny údaje v tisících švýc. Franků

Výdaj	2005	2004
Výdaje na zaměstnance 1)	12'121	13'390
Náklady na akce včetně reklamy	3'474	4'696
Věcné náklady	4'717	4'574
Byty zaměstnanců	1'304	1'256
Úroky a jiné výdaje	999	1'161
Odpisy, nepřímé odpisy	355	181
Přivádění do fondů/Rezervy	875	1'642
Investice a odpisy stavba	2'323	2'622
Přebytek příjmů 2004		4
Přebytek příjmů 2005	48	
Celkem	26'216	29'526

Všechny údaje v tisících švýc. Franků

Příjem	2005	2004
Příspěvky členů	4'668	4'367
Příspěvky institucí	1'754	2'233
Konference, kurzy, představení 2)	2'366	4'621
Publikace, stavba atd.	116	101
Různé služby	1'344	1'110
Týdeník „Das Goetheanum“	1'480	1'526
Byty zaměstnanců	1'742	2'050
Účelově vázané dary	3'861	3'849
Dary na stavbu včetně Velkého sálu	542	2'621
Dary	1'230	3'192
Odkazy ze závěti	3'806	1'555
Úroky, zrušení účtu, různé	3'307	2'301
Celkem	26'216	29'526

1) Výdaje na zaměstnance byly v roce 2004 v důsledku uvádění představení Fausta vyšší

2) Díky představením Fausta byly příjmy v roce 2004 vyšší

přirůstky u fondů a menší náklady u budov, neboť renovace domu Rudolf Steiner Halde byla ukončena již v roce 2004.

Vzrůst členských příspěvků o 300'000 CHF je velmi potěšitelný. Za tento vývoj je třeba poděkovat úsilí různých zemských společností jako Anglii, Švédsku, Dánsku, Finsku a Holandsku. Poprvé jsme obdrželi členské příspěvky také ze Španělska, za což jsme velmi vděční.

Dary na budovy a renovace byly znatelně menší, neboť před námi nestály žádné velké opravy. Bylo však více jak 5 milionů CHF účelově nevázaných darů a odkazů v závětech. K tomu patří velký odkaz 2 milionů CHF, který byl koncem roku 2005 z velké části vyplacen. Tento odkaz lze spatřit na našem výsledkovém účtu. Bez takovéto velkorysé finanční pomoci by práce Goetheana nebyla možná. Tím vzniká plodné volné pole pro to pustit se i do náročnějších projektů. Úrokové příjmy, zrušení některých fondů stejně jako mimořádné výnosy činily dohromady 3,3 milióny a vedly k tomu, že tento rok můžeme uzavřít s lehkým přebytkem 48.000 CHF.

Svobodná vysoká škola pro duchovní vědu

Svobodná vysoká škola pro duchovní vědu podniká rozmanité aktivity navzdory skromným prostředkům: Jedenácti sekcím byl pro rok 2005 k dispozici celkový čistý rozpočet 2,027 mil. CHF. Z toho obdrží každá sekce sotva 185'000 CHF na rok pro personální výlohy, výzkum a administrativu. Ze společných hrubých výdajů v roce 2005 ve výši bezmála 7 mil. CHF tím bylo „nahospodařeno“ ca. 70% (či 4,8 mil. CHF) od sekcí skrze dary, zdatelské příspěvky, publikace a konference. To ukazuje vitalitu

Celkový výsledek 2005 Výsledky podle oblasti Rozpočet 2005

Veškeré údaje v tisících švýc. Franků

A) Provozní náklady	Náklad	Výnos	Netto	Náklad	Výnos	Netto
Sekce	6'157	4'078	-2'079	4'910	2'883	-2'027
Konference a scéna						
Goetheana	4'793	1'287	-3'506	3'693	639	-3'054
Anthroposofická společnost	3'775	478	-3'297	3'639	312	-3'327
Budova a areál	3'177	838	-2'339	3'177	766	-2'411
Týdeník	1'687	1'529	-158	1'390	1'400	10
Nemovitosti	1'311	1'752	441	1'170	1'594	424
Příspěvky členů		4'668	4'668	4'605	4'605	
Příspěvky institucí		1'754	1'754	1'800	1'800	
Volné dary		1'773	1'773	1'800	1'800	
Odkazy ze závětí		3'806	3'806	1'500	1'500	
Úroky, různé	1'022	1'774	752	50	630	580
Celkové provozní náklady	21'922	23'737	1'815	18'029	17'929	-100

B) Projektové náklady	Náklad	Výnos	Netto	Náklad	Výnos	Netto
Projekty scény	775	391	-384			
Jiné projekty	857	789	-78	945	945	
Celkové projektové náklady	1'642	1'180	-462	945	945	

C) Investice	Náklad	Výnos	Netto	Náklad	Výnos	Netto
Různé investice	2'604	1'299	-1'305	1'350	1'350	
Investice celkem	2'604	1'299	-1'305	1'350	1'350	

Úhrnem	Náklad	Výnos	Netto	Náklad	Výnos	Netto
Provozní náklady	21'922	23'737	1'815	18'029	17'929	-100
Projektové náklady	1'642	1'180	-462	945	945	0
Investice	2'604	1'299	-1'305	1'350	1'350	0
Obrat 2005 celkem/zisk	26'168	26'216	48	20'324	20'224	-100

sekcí, zároveň však i ohromný hospodářský tlak, pod níž se vedoucí sekcí nacházejí. Do budoucna bude nezbytné poskytovat Vysoké škole stabilnější finanční podporu. Představenstvo a Kollegium Vysoké školy se chtějí intenzivněji angažovat v podporování stávajících jakož i v objevování nových zdrojů příjmů.

Čistý příspěvek Všeobecné anthroposofické společnosti sekcím zůstal v posledních pěti letech nezměněn. V roce 2005 jsme celkové výdaje Všeobecné anthroposofické společnosti oddělili od výdajů představenstva a nově rozčlenili. Tím, že jsme převedli polovinu těchto výdajů v administrativě Anthroposofické společnosti, vzrostly tam náklady a celkový rozpočet Vysoké školy tím byl snížen. Navíc byly dvě sekce (Výtvarná umění a Matematicko-astronomická sekce) vedeny s nižším vynaložením nákladů, protože byly v roce 2005 zcela nebo zčásti neobsazeny. Mimo to od roku 2003 nejsou již projekty sekcí obsaženy v jejich všeobecném rozpočtu.

Prognóza a rozpočet pro rok 2006

Vynaložili jsme značnou námahu k dalšímu omezení provozních nákladů. Klesající výdaje administrativy souvisejí také s koncem soudních sporů o zřizovací proces. Rozpočet scény Goetheana nyní obsahuje všechny umělecké projekty. To by mělo pomoci k dosažení lepší kontroly výdajů.

Poté, co v lednu 2006 zahájila svou práci nová oblast „Přijímání návštěv a slavnostní akce v Goetheanu“, utvořili také odpovídající rozpočtovou rubriku. Přes skromný rozpočet přikládáme této oblasti velký význam. Abychom pro 150.000 návštěvníků Goetheana zdokonalili servis, pustili jsme se do velkého projektu. Chceme Goetheanum jako místo setkávání a konferencí vylepšit od provozních restrukturalizací přes školení zaměstnanců až po architektonické změny v přízemí budovy.

V loňském roce rozhodlo představenstvo o renovaci „Glashausu“. Rudolfem Steinerem navržená jedinečná dřevěná stavba se dvěma kopulemi k broušení skleněných oken pro stavbu prvního Goetheana patří k architektonickým skvostům v terénu kolem hlavní budovy a již delší dobu byla naléhavě nutná její

Celkový rozpočet 2006

Veškeré údaje v tisících švýc. Franků

A) Provozní náklady	Výdaje	Výnosy	Netto
Sekce	5'545	3'333	-2'212
Konference a scéna	5'241	2'223	-3'018
Anthroposofická společnost	4'450	1'660	-2'790
Budova a areál	3'473	1'043	-2'430
Koordinace akcí	839	113	-726
Nemovitosti	1'350	1'599	249
Příspěvky členů		4'400	4'400
Příspěvky institucí		1'800	1'800
Dary		1'800	1'800
Odkazy ze závětí		1'900	1'900
Úroky, různé	50	900	850
Celkové provozní náklady	20'948	20'771	-177

B) Projektové náklady	Výdaje	Výnosy	Netto
Projekty sekcí	415	415	0
Jiné projekty	125	125	0
Celkové projektové náklady	540	540	0

C) Investice	Výdaje	Výnosy	Netto
Různé investice	3'075	3'075	0
Celkové investice	3'075	3'075	0

Úhrn	Výdaje	Výnosy	Netto
Provozní náklady	20'948	20'771	-177
Projektové náklady	540	540	0
Investice	3'075	3'075	0
Rozpočet 2006 celkem	24'563	24'386	-177

Rozpočtový deficit 2006	-177
--------------------------------	-------------

zásadní sanace. Po sanaci má v budově sídlit přírodovědná a zemědělská sekce, mimoto další seminární, laboratorní a kancelářské prostory. Celkové výdaje na renovaci jsou odhadovány na 3 mil. CHF, přičemž 2,5 mil. CHF je z rozpočtu na rok 2006 a 500'000 CHF z rozpočtu na rok 2007. Práce začaly v listopadu 2005 a mají být dokončeny o Vánocích 2006. 1,5 mil. z odkazu, který nám byl v roce 2005 přisouzen, bude použito v roce 2006 na tyto náklady. Abychom dosáhli vyrovnání nákladů pro tento projekt sloužící zároveň práci Vysoké školy i zachování kulturně historického dědictví, jsme odkázáni na velkorysé nadací i jednotlivých dárců.

Rozpočet celkových výdajů roku 2006 činí 24,563 mil. a vykazuje schodek menší než 1%. Roční rozpočet je především z důvodu renovace Glashausu o 4 mil. vyšší než v roce 2005.

Doufáme, že události zmíněné v této výroční zprávě přispějí k tomu, aby se Všeobecné anthroposofické společnosti pro nové iniciativy, kontinuitu a zachování i v budoucnu dostávalo prostředků tak svobodným způsobem.

Vybrané akce pro rok 2006 /2007

Svobodná vysoká škola pro duchovní vědu pořádá sjezdy, kolokvia a semináře. Úplný přehled programu akcí je přiložen v německém vydání Výroční zprávy stejně jako si jej lze stáhnout z internetové adresy www.goetheanum.org/vk.html. Většina sekcí vydává roční plán akcí ve své odborné oblasti.

**Allgemeine
Anthroposophische Gesellschaft
General Anthroposophical Society**

Postfach/P.O. Box
4143 Dornach 1, Schweiz/Switzerland
Tel +41 61 706 42 42
Fax +41 61 706 43 14
sekretariat@goetheanum.ch
secretariat@goetheanum.ch
www.goetheanum.org

**VORSTAND AM GOETHEANUM
Virginia Sease**

Sekretariat: Doris Bianchi
Heinz Zimmermann
Sekretariat: Wiltrud Schmidt
Paul Mackay
Sekretariat: Monika Clément
Bodo v. Plato
Sekretariat: Ursula Seiler
Sergej Prokofieff
Sekretariat: Ute Fischer
Cornelius Pietzner
Sekretariat: Claudia Rordorf

Ägypten/Egypt

Zweig/Branch Sekem
1 Belbis Desert Road, P.O.Box 2834
Alf Maskan
11777 El Horrya Heliopolis Cairo
Tel. +20 2 656 41 24
info@sekem.com
www.sekem.com
Zweigleiter/Branch leader Dr. Ibrahim Abouleish

Argentinien/Argentina

Sociedad Antroposofica en la Argentina
2224 Crisólogo Larralde
C1429BTP Florida, Buenos Aires
Tel. +54 11 4702 98 72
rosa.korte@cosmedika.com.ar
Landesvertreter/Representative Rosa Körte

Australien/Australia

Anthroposophical Society in Australia
Rudolf Steiner House
307 Sussex Street
Sydney NSW 2000
Tel. +61 2 9264 51 69
nblackwood@ozemail.com.au
www.anthroposophyinaustralia.org
Landesvertreter/Representative Norma Blackwood

Austria see Österreich

Belgien/Belgium

Antroposofische Vereniging in België
Société Anthroposophique en Belgique
F. Lousbergskaaï 44
9000 Gent
Tel. +32 9 233 54 58
AviB@antroposofie.be
www.antroposofie.be
Generalsekretär/General Secretary Jan Borghs

Brasilien/Brazil

Sociedade Antroposofica no Brasil
Rua da Fraternidade, 156/168
04738-020 São Paulo - SP
Tel +55 11 5687 4252
sab@sab.org.br
www.sab.org.br
Generalsekretär/General Secretary Ingrid Böhringer

Bulgarien/Bulgaria

Anthroposophische Gesellschaft in Bulgarien

Ul. Tsar Simeon 55
1000 Sofia
Tel/Fax +359-2-980 84 86
aobg@aobg.com
www.aobg.org
Landesvertreter/Representative Dr.med.
Traytcho Frangov

Canada see Kanada

Chile

Rama San Santiago
Manuel Covarrubias 3782
Casilla 22-11 de Nunoa
Santiago de Chile
Sekretariat/Sekretariat Monica Waldmann

Rama Sophia
Troncos Viejos 2135
La Reina Santiago de Chile
Zweigvertreter/Branch Representative: Carina Vaca Zeller

Rama 'Christophorus'
Clemenceau 1520
Vitacura, Santiago de Chile
Sekretariat/Sekretariat Natalia Gómez

Colombia see Kolumbien

Croatia see Kroatien

Czech Republic see Tschechien

Dänemark/Denmark

Antroposofisk Selskab Danmark
Ibaekvej 202
7100 Vejle
Tel. +45-86 27 60 60
asd@mail.tele.dk
www.rudolfsteiner.dk
Generalsekretär/General Secretary Troels Ussing

Deutschland/Germany

Anthroposophische Gesellschaft in Deutschland
Rudolf Steiner Haus
Zur Uhlandshöhe 10
70188 Stuttgart
Tel. +49 711 164 31 21
AgiD.Deutschland@t-online.de
www.anthroposophie-de.com
Generalsekretär/General Secretary Nana Göbel

Arbeitszentrum Berlin
Bernadottestrasse 90/92
14195 Berlin
Tel. +49 30 832 59 32
Sekretariat/Sekretariat@agberlin.de
Vertreter/Representative Martin Kollwijn

Arbeitszentrum Frankfurt
Hügelstrasse 67
60433 Frankfurt
Tel. +49 69 530 935 81
azffm@web.de
Vertreter/Representative Barbara Messmer

Arbeitszentrum Hannover
Brehmstrasse 10
30173 Hannover
Tel. +49 511 85 32 38
stracke@hannover.sgh_net.de
www.anthroposophie-hannover.de
Vertreter/Representative Thomas Wiehl

Arbeitszentrum München
Leopoldstrasse 46/a
80802 München
Tel. +49 89 33 25 20

info@anthroposophie-muenchen.de
www.anthroposophie-muenchen.de
Vertreter/Representative Florian Roder

Arbeitszentrum Nord
Mittelweg 11-12
20148 Hamburg
Tel. +49 40 41 33 16 22
Anthroposophie-az.nord@t-online.de
Vertreter/Representative Matthias Böls

Arbeitszentrum Nordrhein-Westfalen
Martin-Luther-Strasse 8
42285 Wuppertal
Tel. +49 202 8 71 16
Anthroposophie.NRW@t-online.de
Vertreter/Representative Michael Schmock

Arbeitszentrum Nürnberg
Rieterstrasse 20
90419 Nürnberg
Tel. +49 911 33 86 78
info@anthroposophie-nuernberg.de
www.anthroposophie-nuernberg.de
Vertreter/Representative Christa Pfanmüller

Arbeitszentrum Oberrhein
Starkenstrasse 36
79104 Freiburg
Tel. +49 761 2 55 59
agid-azob@t-online.de
Vertreter/Representative Wolfgang Drescher

Arbeitszentrum Ost
Angelikastrasse 4
01099 Dresden
Tel. +49 351 802 23 72
Vertreter/Representative Ingrid Hüther

Arbeitszentrum Stuttgart
Rudolf Steiner Haus
Zur Uhlandshöhe 10
70188 Stuttgart
Tel. +49 711 164 31 0
ags@anthroposophie-de.com
Vertreter/Representative Johannes Kehrer

Anthroposophische Gesellschaft - Arbeitsgemeinschaft Impuls Ost
09112 Chemnitz
Tel. +49 371 31 17 57
Kontakt/Contact Werner Kleine, Andréstrasse 5

Egypt see Ägypten

Ecuador/Ecuador

Rama Micael, Quito
Urb. La Luz, Fr. Guarderas 354 y Ab. Montalvo
P.O. Box 17-04-10454, Quito
Tel. + 593 2 240 76 21
patjaram@uio.satnet.net
Zweigleiter/Branch leader Patricio Jaramillo Tobar

Estland/Estonia

Eesti Antroposofiline Selts
Paiste 10-2
11620 Tallinn
sulev.ojap@neti.ee
Landesvertreter/Representative Sulev Ojap

Finnland/Finland

Suomen Antroposofinen Liitto
Uudenmaankatu 25 A 4
00120 Helsinki 12
Tel. +358 9 696 25 20
toimisto@antropos.fi
Generalsekretär/General Secretary Leena Westergren

Frankreich/France

Société Antroposophique en France
2 et 4, rue de la Grande Chaumière
75006 Paris
Tel. +33 1 4634 76 19 (Sekretariat/Sekretariat)
Tel. +33 1 4326 09 94 (Information)
anthroposophie@wanadoo.fr
www.anthroposophie.fr
Generalsekretär/General Secretary Gudrun Cron

Georgien/Georgia

Anthroposophische Gesellschaft in Georgien
Seinab Bozvadse Str. 10
Postfach 91
0108 Tbilissi
Tel. +995 32 99 95 76
Landesvertreter/Representative Dr. Nodar Belkania
antrsg@myoffice.ge

Germany see Deutschland

Grossbritannien/Great Britain

Anthroposophical Society in Great Britain
Rudolf Steiner House
35 Park Road
London NW1 6XT
Tel. +44 207 723 44 00
rsh-office@anth.org.uk
www.anthroposophy.org.uk
Generalsekretäre/General Secretaries Philip Martyn and Ann Druitt

Hawaii

Anthroposophical Society in Hawaii
2514 Alaula Way
Honolulu, HI 96822
Tel. +1 808 988 45 55
vanjames@hawaiiantel.net
Landesvertreter/Representative Van James
www.anthroposophy.org/Branches/Hawaii

Hungary see Ungarn

Iceland see Island

Indien/India

Kontakt/Contact Aban Bana
5 Proctor Road, Grant Road
Mumbai 400 007
Tel./Fax +91 22 386 37 99
abanbana123@rediffmail.com
www.anthroposophyindia.org

Irland/Ireland

Anthroposophical Society in Ireland
P.O.Box 172
Belfast Delivery BT18 9WT Northern Ireland
Tel./Fax +353 1 286 21 16
michiel@camphill.ie
Landesvertreter/Representative Michiel Brave

Island

Antroposofiska Felagid a Islandi
P.O.Box 953
121 Reykjavik
Tel. +354 4 86 60 22
skaftholt@simnet.is
Landesvertreter/Representative Gudfinnur Elert Jakobsson

Israel

Elias-Zweig/Branch Elias, Jerusalem
Hanassi St. 6
92-188 Jerusalem
Tel. +972 2 563 31 65
Zweingleiter/Branch leader Eva Levy

Michael-Zweig/Branch Michael, Harduf
Kibbutz Harduf

17-930 D.N. Hamovil
Tel.+972-4-905 92 35
gershony@harduf.org.il
Sekretariat/Sekretariat Sandra Gershony

Hillel-Zweig/Branch Hillel, Kiriat Tivon
Schoschanim 32
36-056 Kiriat Tivon
Tel. +972 4 983 20 67
giallon@bezeqint.net
Kontakt Stefanie Allon-Grob

Sophia Branch, Petach-Tikva
P.O.Box 2143
49121 Petach-Tikva
vierac@netvision.net.il
Zweingleiter/Branch leader Viera Cohen

Italien/Italy

Società Antroposofica in Italia
Via Privata Vasto 4
20121 Milano
Tel. / Fax +39 02 659 55 58
societa_antroposofica@fastwebnet.it
www.rudolfsteiner.it
Generalsekretär/General Secretary Dr. Stefano Pederiva

Japan

Anthroposophische Gesellschaft in Japan
Vorsitz/Chairman Tasuku Etschu
Takadanobaba 1-18-26-203
Shinjuku-ku
169-0075 Tokyo
Tel. / Fax +81 3 3205 9645
asj@gc5.so-net.ne.jp
www.anthroposophische-gesellschaft.jp

Anthroposophische Gesellschaft Japan
Vorsitz/Chairman Prof. Dr. Yuji Agematsu
Takaban 3-3-9 1F, Meguro-ku
152-0004 Tokyo
+81 3 3791 0073
anthroposophia@xqh.biglobe.ne.jp
Generalsekretär/General Secretary Prof. Yuji Agematsu

Kanada/Canada

Anthroposophical Society in Canada
#8-9100 Bathurst St., Thornhill, ON L4J 8C7
Tel. +1 416 892 3656, Fax +1 905 889 3336
info@anthroposophy.ca
www.anthroposophy.ca
Generalsekretär/General Secretary Philip Thatcher

Kolumbien/Columbia

Rama Santiago Apóstol, Cali
URESA Bloque 54, apto. 203
Cali, Valle
Tel. +57 2 513 34 22 und +57 2 513 22 56
Zweingleiter/Branch leader Silvia und/and Enrique de Castro

Rama Micael, Medellín
Calle 13 # 43D14
Medellin
Tel. +57 4 266 53 61
armm3@yahoo.com.ar
Zweingleiter/Branch leader Teresita Roldán de Hernandez

Kroatien/Croatia

Društvo Marija Sofija, Zagreb
Baruna Trenka 4
10000 Zagreb
Tel / Fax +385 1 468 02 69
marijasofija@antropozofija.hr
www.antropozofija.hr
Zweingleiter/Branch leader Dr. Darko Znaor

Lettland/Latvia

Latvijas Antroposofiska Biedriba
Lettische Anthroposophische Gesellschaft
Keldisa-Str. 24-51
1021 Riga
Tel. +371 9 16 50 00
antroposofia@inbox.lv
Kontakt/Contact Uldis Savelievs

Litauen/Lithuania

Michael-Zweig/Branch Michael
Ateities 22-30
5300 Panevezys
Kontakt/Contact Jurate Lekstiene

Mexiko

Rama Juan de la Cruz
Tecla 46, Col. Los Reyes, Coyoacan
Mexico D.F. 04330
Tel. +52 5 617 68 54
Octavio_reyessalas@yahoo.de
oresal@servidor.unam.mx
Zweingleiter/Branch leader Dr. Octavio Reyes

Namibia

Anthroposophische Arbeitsgruppe in Namibia
Sekretariat/Sekretariat M. Möller
P.O.Box 11359
NA-9000 Windhoek
Tel. +264 61 22 43 49
Fax +264 61 26 90 84

Neuseeland/New Zealand

Anthroposophical Society in New Zealand
18 Grants Road, Papanui, NZ-Christchurch
Tel. +64 3 354 44 47
hmulder@xtra.co.nz
www.anthroposophy.org.nz
Generalsekretär/General Secretary Hans van Florenstein Mulder

Niederlande

Antroposofische Vereniging in Nederland
Boslaan 15
3701 CH Zeist
Tel. +31 30 691 82 16
secretariaat@antrop-ver.nl
www.antroposofie.nl
Generalsekretär/General Secretary Ronald A. Dunselman

Norwegen/Norway

Antroposofisk Selskap i Norge
Prof. Dahls gate 30
0260 Oslo
Tel. / Fax +47 22 44 86 88
asn@antroposofi.no
www.antroposofi.no
Generalsekretär/General Secretary Frode Bar-kved

Österreich/Austria

Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft
Landesgesellschaft Österreich
Tilgnerstrasse 3
1040 Wien
T/F +43 1 505 34 54
ursula.gruber@gmx.at
Generalsekretär/General Secretary Dipl. Ing. Helmut Goldmann

Peru

Sociedad Antroposofica en el Perú
Av. G. Prescott 590
San Isidro
Lima 27
Tel. +51 1 471 12 33
bevielmetter@ec-red.com
Landesvertreter/Representative Carmela Villafana

Philippinen/Philippines

Anthroposophical Group in the Philippines
1086 del Monte Avenue
Quezon City 1105
Tel. +63-2-370 8158
jaketan@edsamail.com.ph
Kontakt/Contact Jake Tan

Polen/Poland

Towarzystwo Antropozoficzne w Polsce
ul. Arciszewskiego 4
01-483 Warszawa
Tel./ Fax +48-22-666 88 32
Sekretariat/Secretariat.tawp@wp.pl
Landesvertreter/Representative Dr.med. Ewa Wasniewska

Portugal

Sociedade Antroposófica em Portugal
Quinta s. Joao dos Montes
2400 Alhandra
Tel. +351 21 951 20 92
antroposofia@mail.net4b.pt
Landesvertreter/Representative Leonor Malik

Rumänien/Romania

Societatea Antroposofica din România
Str. Visinilor nr. 17, sector 2
73109 Bucuresti
Tel. +40-21-323.20.57
contact@antroposofie.ro
www.antroposofie.ro
Landesvertreter/Representative Dr. Gheorghe Paxino

Russische Föderation/Russian Federation

Anthroposophische Gesellschaft in Russland
Nastschokinskij Pereulok 6, kw. 3
119019 Moskau
Tel./Fax +7 495 291 23 84

Schweden/Sweden

Antroposofiska Sällskapet i Sverige
PI 1800
153 91 Järna
Tel. +46 8 554 302 20
ASiS@antroposofi.nu
www.antroposofi.nu
Generalsekretär/General Secretary Anders Kumlander

Schweiz/Switzerland

Anthroposophische Gesellschaft in der Schweiz
Oberer Zielweg 60
4143 Dornach
Tel. +41 61 706 84 40
anthrosuisse@bluewin.ch
Generalsekretär/General Secretary Otfried Doerfler

Serbien/Serbia

Antroposofski Kulturni Centar Beograd
Gandijeva 241
11070 Beograd
Tel. +381-11-158 135
vkecman@ptt.yu
Zweigleiter/Branch leader Vojislav Kecman

Slowakei/Slovakia

Slovenská Antropozofická Spoločnosť
Hattalova 12A
821 08 Bratislava
Tel. +421 2 4445 36 90-1
sasinka@eea.sk
www.antropozofia.sk
Landesvertreter/Representative Dr. Erich Šašinka

Spanien/Spain

Sociedad Antroposófica en España
C/Guipezcoa, 11-1-lzda
28020 Madrid
Tel. / Fax +34 91 534 8163
s.antroposofica.esp@retemail.es
Vorsitz/Chairman Leonor Montes

Südafrika/Southern Africa

Anthroposophical Society in Southern Africa
16 Promenade Road, Lakeside
Cape Town 7945
Tel. +27 21 788 1022
linoia@mweb.co.za
Kontakt/Contact Linoia Pullen

Sweden see Schweden

Switzerland see Schweiz

Thailand

Anthroposophical Group in Bangkok
27/789 Moo 3, Mooban Napalai, Sukhumvit Rd.
Bang Na, BKK 10260
Tel. +66 2 745 79 78 / 745 79 79
waldorftai@hotmail.com
Zweigleiter/Branch leader Dr. Porn Panosot

Tschechien/Czech Republic

Anthroposofická společnost
Petrzilkova 2485/44
158 00 Praha 5 - Stodůlky
Tel./Fax +420 235 517 732
anthr.spol@volny.cz
www.anthroposof.org
Landesvertreter/Representative Jan Dostal

Ukraine

Anthroposophischer Zweig/Branch in Kiew
Ul. Tampere 17a
02105 Kiew
Tel. +380-44-572 89 93
info@michaeltimе.org
www.michaeltimе.org
Kontakt/Contact Sergej Kopyl

Ungarn/Hungary

Magyar Antropozófiai Társaság
Bimbó út 3 IV.2
1022 Budapest
Tel. +36 1 336 04 25
matszilagyi@freestart.hu
Landesvertreter/Representative Dr. Peter Szilágyi

Uruguay

Novalis-Zweig/Branch, Montevideo
Amazonas 1529
11400 Montevideo
Tel. +598 2 619 33 70
Zweigleiter/Branch leader Gisela Medina

USA

Anthroposophical Society in America
1923 Geddes Avenue
Ann Arbor, MI 48104-1797
Tel. +1 734 662 93 55
information@anthroposophy.org
www.anthroposophy.org
Generalsekretär/General Secretaries: Joan Almon und MariJo Rogers

Freie Hochschule für Geisteswissenschaft

Postfach, CH-4143 Dornach 1

HOCHSCHULKOLLEGIUM

AM GOETHEANUM

Werner Barfod, Oliver Conradt, Nikolai Fuchs, Michaela Glöckler, Johannes Kühl, Paul Mackay, Cornelius Pietzner, Bodo v. Plato, Sergej Prokofieff, Martina Maria Sam, Virginia Sease, Christof Wiechert, Elizabeth Wirsching, Heinz Zimmermann

Allgemeine

Anthroposophische Sektion

Leitung:

Dr. Virginia Sease, Dr. Heinz Zimmermann, Paul Mackay, Bodo v. Plato, Sergej Prokofieff, Cornelius Pietzner

Sekretariat

Tel. +41 61 706 42 42
Fax +41 61 706 43 14
sekretariat@goetheanum.org

Arbeitsfelder

Studium der Anthroposophie und Meditation, Menschenkunde: Heinz Zimmermann. Hierarchienlehre und Christologie: Virginia Sease, Sergej Prokofieff. Reinkarnation und Karma: Paul Mackay. Sozialgestaltung und -kompetenz: Cornelius Pietzner. Zeitgeistforschung und Entwicklungsfragen: Bodo v. Plato

Studium am Goetheanum

Information: Ursula Seiler
Tel. +41 61 706 43 07
ursula.seiler@goetheanum.org

Mathematisch-Astronomische Sektion

Leitung: Dr. Oliver Conradt

Tel. +41 61 706 42 20
mas@goetheanum.org

Mitarbeiter:

Georg Glöckler, Prof. Dr. Gerhard Kowol

Johannes Kepler-Sternwarte

Führungen: Michael Bader

Tel. +41 61 706 42 29

www.keplerwarte.ch

Medizinische Sektion

Leitung: Dr. med. Michaela Glöckler

Sekretariat: Grit Müller, Doris Balsiger

Tel. +41 61 706 42 90

am@medsektion-goetheanum.ch

www.medsektion-goetheanum.ch

Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter: Rebekka

Fuchs (Tagungsmanagement), Dieter Fettel

(Finanzen/EDV), Giovanna Ruggia (Archiv),

Eva Handke, Stefan Langhammer (wiss. Assi-

stenz), Dr. med. P. Heusser, Dr. med. P. Selg

(ehrenamtl. wiss. Mitarbeit)

Internationale Koordination Anthroposophis-

che Medizin/IKAM

michaela.gloeckler@medsektion-

goetheanum.ch

Naturwissenschaftliche Sektion

Leitung: Johannes Kühl

Sekretariat: Barbara Schmocker

Tel. +41 61 706 42 10

science@goetheanum.org

Forschungsinstitut:

Tel./Fax siehe Naturwissenschaftliche Sektion
Physik: Johannes Kühl, Dr. Georg Maier, Dr. Florian Theilmann
Gentechnik: Dr. Johannes Wirz
Landschaftsökologie: Dr. Jochen Bockemühl, Daniel Kuster
Heilpflanzenkenntnis: Torsten Arncken, Dr. Jochen Bockemühl
Botanik: Ruth Richter

Kristallisationslabor:

Haijo Knijpenga, Beatrix Waldburger
Tel. +41 61 706 43 63
kristallisation@goetheanum.org

Pädagogische Sektion

Leitung: Christof Wiechert
Sekretariat: Rita Marbach, Dorothee Prange
Tel. +41 61 706 43 73
paed.sektion@goetheanum.org
www.paedagogik-goetheanum.ch

Sektion für Bildende Künste

Leitung (ad interim): Paul Mackay
Tel. +41 61 706 42 65
sektion.bildende.kuenste@goetheanum.org
Mitarbeiter: Luigi Fiumara, Andrea Leubin, Thorwald Thiersch

Jugendsektion (Sektion für das Geistesstreben der Jugend)

Leitung: Elizabeth Wirsching
Sekretariat: Reinoud R. Meijer
Postfach, CH-4143 Dornach 1
Tel. +41 61 706 43 91
mail@youthsection.org
www.youthsection.org

Sektion für Landwirtschaft

Leitung: Nikolai Fuchs
Sekretariat: Therese Jung, Karin Lundsgaard Schaller
Tel. +41 61 706 42 12
sektion.landwirtschaft@goetheanum.org
Mitarbeiter: Dr. Manfred Klett, Stefan Mahlich, Dr. Florian Leiber

Sektion für Redende und Musizierende Künste

Leitung: Werner Barfod
Sekretariat: Doris Bianchi
Postfach, CH-4143 Dornach 1
Tel. +41 61 706 43 12
srmk@goetheanum.org
Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter: Michael Kurz (Musik), Agnes Zehnter (Sprache/Schauspiel), Dagmar Horstmann (Figurenspiel)

Sektion für Schöne Wissenschaften

Leitung: Martina Maria Sam
Sekretariat: Hildegard Backhaus
Tel. +41 61 706 43 82
sektion.schoene.wissenschaften@goetheanum.org
Mitarbeiterin: Christiane Haid

Sektion für Sozialwissenschaften

Leitung: Paul Mackay
Koordination: Ulrich Rösch
Sekretariat: Hannah Koskinen
Tel. +41 61 706 43 26
sektion.sozialwissenschaften@goetheanum.org

Goetheanum

Postfach, CH-4143 Dornach 1

Goetheanum-Geschäftsführung

Paul Mackay, Cornelius Pietzner, Bodo v. Plato, Elizabeth Wirsching

Empfang und Veranstaltungen

Leitung: Christine Blanke

Information

Tel. +41 61 706 42 42
Fax +41 61 706 44 46
info@goetheanum.org
www.goetheanum.org

Tagungsbüro und Tickets

Roland Tüscher
Tickets: +41 61 706 44 44
tickets@goetheanum.org

Führungen

Tel. +41 61 706 42 42

Gästehäuser

Waltraud Frischknecht
Tel. +41 61 706 42 82
friedwart@goetheanum.org

Kommunikation und Öffentlichkeit

Wolfgang Held
Tel. +41 61 706 42 61
kommunikation@goetheanum.org

Goetheanum-Bühne

Künstlerische Leitung
Eurythmie: Carina Schmid
Schauspiel/Theater: Torsten Blanke
Geschäftsführung: Thomas Didden
Sekretariat: Angela Wirth
Tel. +41 61 706 42 50
buehne@goetheanum.org

Die Goetheanum-Bühne gibt einen Veranstaltungskalender heraus; gleichzeitig erscheint eine Übersicht über Kurse, Vorträge sowie Ausstellungen am Goetheanum. Anmeldungen für kostenlose Zusendung der beiden Kalender nimmt das Sekretariat der Goetheanum-Bühne gern entgegen.

Bau-Administration

Leitung: John Herdin
Sekretariat: Monika Paul
Tel. +41 61 706 44 00
administration.bau@goetheanum.org

Buchhandlung am Goetheanum

Tel. +41 61 706 42 75
buchhandlung@goetheanum.org
Öffnungszeiten: Montag bis Freitag
9.00h-18.30h, Samstag: 9.00h-17.00h

Dokumentation

Leitung: Uwe Werner
Archiv:
Karin Rohrer, Peter Braithwaite
Tel. +41 61 706 42 63
dokumentation@goetheanum.org

Bibliothek:

Wilhelm Baumeier
Tel. +41 61 706 42 60
Öffnungszeiten
Dienstag bis Samstag 11h-15h
Kunstsammlung am Goetheanum:
Dino Wendtland
Tel. +41 61 706 42 85

Wochenschrift „Das Goetheanum“

Die Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft, vertreten durch Paul Mackay, gibt wöchentlich die von Rudolf Steiner 1921 gegründete Zeitschrift „Das Goetheanum. Wochenschrift für Anthroposophie“ heraus. Für Gesellschaftsmitglieder umfasst diese auch die Beilage „Nachrichten für Mitglieder. Was in der Anthroposophischen Gesellschaft vorgeht“. Zehnmals jährlich erscheint in deutscher und englischer Sprache „Anthroposophie weltweit“, ebenfalls für Mitglieder.

Redaktion: Sebastian Jüngel, Axel Mannigel, Dietrich Rapp, Ursula Remund Fink, Michaela Spaar. Geschäftsführung: Christian Peter
Postfach, CH-4143 Dornach 1
Tel. +41 61 706 44 64
Fax +41 61 706 44 65
info@dasgoetheanum.ch
www.dasgoetheanum.ch

Verlag am Goetheanum

Leitung: Joseph Morel
Hügelweg 59, Postfach 131
CH-4143 Dornach 1
Tel. +41 61 706 42 00
verlag@goetheanum.org
www.vamg.ch

Finanzwesen

Schatzmeister: Cornelius Pietzner
Sekretariat: Claudia Rordorf
Tel. +41 61 706 43 10
finanzwesen@goetheanum.org
www.aagfinanz.ch

Cafeteria und Speisehaus

Das vegetarische Restaurant
Dorneckstrasse 2, CH-4143 Dornach
Tel. +41 61 706 85 10
info@speisehaus.ch
www.speisehaus.ch

